

СЕКЦІЯ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК [373.2:796.2/.3]:378.147:796

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2023-101-5>**РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ
ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ДО ЗАСТОСУВАННЯ
СПОРТИВНИХ ІГОР У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Богдановський Ігор Васильович,
старший викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії

Навчально-науковий інститут охорони здоров'я
Національного університету водного господарства
та природокористування

bohdanovskyi.iv@gmail.com
orcid.org/0009-0008-4325-5413

Конох Анатолій Петрович,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту
Запорізький національний університет

konoch105@ukr.net
orcid.org/0000-0003-4283-9317

Аналіз та узагальнення інформації з тематики дослідження свідчить, що на сьогодні підготовка фахівців фізичної культури і спорту до організації спортивних ігор з дітьми дошкільного віку у закладах вищої освіти відсутня. Формування професійно-педагогічних знань та умінь у студентів для роботи з дітьми дошкільного віку відбувається без урахування специфіки їхньої майбутньої діяльності. З огляду на те, що модернізація вищої освіти в Україні спрямована на розробку перспективних моделей підготовки кваліфікованих фахівців відповідно до європейських стандартів актуалізується проблема створення необхідних педагогічних умов для формування готовності фахівців фізичної культури і спорту до роботи з дітьми дошкільного віку. **Мета статті** – визначити та охарактеризувати компоненти педагогічних умов для формування готовності фахівців з фізичної культури і спорту до організації спортивних ігор з дітьми старшого дошкільного віку.

У процесі дослідження нами було застосовано такі **методи**, як аналіз, синтез, узагальнення, систематизація. Реалізація педагогічних умов базувалась на професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до роботи з дітьми дошкільного віку в два етапи, завдяки чому можливе забезпечення поетапного, якісного і стійкого формування кожного з компонентів їхньої професійної готовності до майбутньої професійної діяльності.

На першому етапі професійної підготовки відбувалось формування у здобувачів оптимальної фізичної підготовленості для подальшої реалізації у своїй практичній діяльності власного досвіду з питань фізичної культури. На другому етапі професійної підготовки майбутніх фахівців до фізичного виховання дітей дошкільного віку відбувалось формування у здобувачів необхідних знань, умінь і навичок щодо впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій у практику роботи дошкільних навчальних закладів різного типу. Сукупність підходів, форм та методів становили методологічну основу нашого наукового пошуку.

Проведене дослідження дало змогу зробити висновок, що освітній, виховний та оздоровчий вплив елементів спортивних ігор на дітей дошкільного віку буде ефективним лише в тому разі, якщо навчання буде проводити професійно підготовлений фахівець. У цьому полягає специфіка процесу навчання спортивних ігор та різних різновидів ігрової діяльності для зазначеної категорії дітей.

Отримані матеріали були використані в процесі модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до роботи з дітьми старшого дошкільного віку, для вдосконалення освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Ключові слова: педагогічні умови, фахівці фізичної культури і спорту, реалізація педагогічних умов, застосування спортивних ігор, діти старшого дошкільного віку, формування готовності фахівців фізичної культури і спорту до застосування спортивних ігор у роботі з дітьми дошкільного віку.

IMPLEMENTATION OF PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR FORMING THE READINESS OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS SPECIALISTS TO USE SPORTS GAMES IN WORKING WITH PRESCHOOL CHILDREN

Bohdanovskiy Ihor Vasyliovych,
Art. Teacher of the Department of Physical Therapy, Occupational Therapy
*Institute of Healthcare of the National University
of Life and Environmental Sciences of Ukraine*
bohdanovskyi.iv@gmail.com
orcid.org/0009-0008-4325-5413

Konokh Anatoliy Petrovich,
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department of Theory and Methods of Physical Culture and Sports
Zaporizhzhia National University
konoch105@ukr.net
orcid.org/0000-0003-4283-9317

The analysis and generalization of information on the subject of the study shows that today there is no training of physical culture and sports specialists for the organization of sports games with preschool children in institutions of higher education. The formation of professional and pedagogical knowledge and skills of students to work with preschool children takes place without taking into account the specifics of their future activities. Given that the modernization of higher education in Ukraine is aimed at the development of promising models of training qualified specialists in accordance with European standards, the problem of creating the necessary pedagogical conditions for the formation of the readiness of physical culture and sports specialists to work with preschool children is becoming actualized. The purpose of the article is to determine and characterize the components of pedagogical conditions for the formation of the readiness of physical culture and sports specialists to organize sports games with children of older preschool age.

In the process of research, we used such methods as analysis, synthesis, generalization, and systematization. The implementation of pedagogical conditions was based on the professional training of future physical culture and sports specialists to work with children of preschool age in two stages, thanks to which it is possible to ensure the gradual, high-quality and sustainable formation of each of the components of their professional readiness for future professional activities.

At the first stage of professional training, the candidates were formed to have optimal physical fitness for further implementation of their own experience in physical culture in their practical activities. At the second stage of the professional training of future specialists in the physical education of preschool children, the acquirers of the necessary knowledge, abilities and skills regarding the implementation of physical culture and health technologies in the practice of work of preschool educational institutions of various types took place. A set of approaches, forms and methods formed the methodological basis of our scientific search.

The conducted research made it possible to conclude that the educational, upbringing and health-improving influence of the elements of sports games on preschool children will be effective only if the training is conducted by a professionally trained specialist. This is the specificity of the process of teaching sports games and various types of game activities for the specified category of children.

The obtained materials were used in the process of modernizing the professional training of future specialists in physical culture and sports to work with children of older preschool age, to improve the educational process in institutions of higher education.

Key words: *pedagogical conditions, physical culture and sports specialists, implementation of pedagogical conditions, use of sports games, children of older preschool age, formation of readiness of physical culture and sports specialists to use sports games in work with preschool children.*

Вступ

Соціально-економічні зміни в українському суспільстві, намір України щодо інтеграції в європейську спільноту зумовили нові вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців з вищою освітою. Модернізація вищої освіти в Україні відбувається в напрямі її демократизації, гуманізації та спрямована на розробку перспективних моделей підготовки кваліфікованих фахівців відповідно до європейських стандартів.

На цьому наголошено в законах України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), Указі Президента України «Про національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року», «Концепції розвитку освіти в Україні на період 2015–2025 рр.», у Стратегії національно-патріотичного виховання дітей і молоді, проєкті Закону України «Про дошкільну освіту» (2023 р.) та інших рекомендаційних і нормативно-правових документах.

У зазначених документах вказано про посилення ролі педагога у прищепленні здобувачам інтересу до навчання, стимулюванні навчання протягом життя, актуалізації їхньої допитливості, ініціативності, самостійності. Реалізація цих завдань педагогічної науки можлива за умови впровадження нових сучасних моделей, різноманітних форм та інноваційних методів і прийомів навчання й виховання. Напрямами професійної діяльності фахівця з фізичної культури є фізичне виховання, спорт та здоров'я людини. У процесі розвитку діяльності фахівців з фізичної культури формуються професійні норми, правила, вимоги до представників такої сфери діяльності.

Реалізація завдань, регламентованих законодавчими актами, передбачає надання пріоритетності особистісному та професійному розвитку, формуванню нестандартного мислення, пошуку кожним студентом власної траєкторії професійного становлення. Нині існує запит на перехід підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту із традиційної до компетентнісної основи, що вимагає якісної переорієнтації змістового наповнення всіх ланок освітнього процесу, використання таких методів, форм і засобів, які сприяють досягненню студентами належного рівня знань, умінь для самостійної дослідницької роботи, посилення мотивації навчання, розвитку особистісних якостей.

Вище зазначене актуалізує пошук як змістового, так і процесуального компонентів професійної педагогічної освіти майбутніх учителів, вихователів, інструкторів з фізичного виховання, тренерів, оскільки процес реформування повинен бути спрямований на підвищення якості освіти, підготовку компетентних фахівців фізичної культури і спорту, здатних адекватно і чутливо реагувати на потреби суспільства.

Усвідомлення студентами сутності та природи гармонійного психічного і фізичного розвитку дитини, специфіки формування патріотичності в дітей дошкільного віку стане науковим підґрунтям для формування компетентності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту під час роботи в закладах дошкільної освіти у цій професійній площині.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми

Аналіз та узагальнення інформації з тематики дослідження свідчить, що на сьогодні підготовка фахівців фізичної культури і спорту до організації спортивних ігор з дітьми дошкільного віку у закладах вищої освіти відсутня. Формування професійно-педагогічних знань та умінь у сту-

дентів для роботи з дітьми дошкільного віку відбувається без урахування специфіки їхньої майбутньої діяльності (К.Л. Крутій, І.С. Деснова, М.І. Замелюк). У зв'язку з чим виникає необхідність проведення досліджень з розробки нових підходів, які полягають у зміні змісту та наповнення освітньо-професійних програм підготовки фахівців високої кваліфікації за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт». Це пов'язано з тим, що підготовка фахівців з фізичної культури і спорту для роботи з дітьми 4–6 років здійснюється традиційними способами, тобто за методиками, розробленими для підготовки тренерів-педагогів з фізичної культури і спорту закладів середньої освіти.

Як вказують фахівці (Е.С. Вільчковський, В. Пасічник, О.Є. Конох), освітній, виховний та оздоровчий вплив елементів спортивних ігор на дітей дошкільного віку буде ефективним лише в тому разі, якщо навчання буде проводити професійно підготовлений фахівець. У цьому полягає специфіка процесу навчання спортивних ігор та різних різновидів ігрової діяльності для зазначеної категорії дітей.

Підставою для цього послугувало, зокрема, Положення про заклад дошкільної освіти, де наголошується, що як інструктори з фізкультури, так і вихователі мають спрямовувати свою професійну діяльність на ефективне вирішення, серед інших, таких завдань, як:

- засвоєння вихованцями програми розвитку, навчання і виховання;
- зміцнення і збереження фізичного, психічного, психологічного і соціального здоров'я дітей;
- додержання вимог медичного персоналу щодо охорони здоров'я вихованців згідно з інструкцією про охорону життя і здоров'я дітей;
- організація заходів загартування;
- виконання режиму дня.

На сьогодні вже доведено, що ефективність процесу фізичного виховання дошкільників значною мірою визначається професійною компетентністю інструкторів фізичної культури і вихователів закладу дошкільної освіти (О.Є. Конох).

Проте саме розроблення моделі формування готовності таких здобувачів зазнає труднощів у реалізації парадигми професійного самовизначення та пріоритету особистості, зміни стилю роботи, характеру взаємин з дітьми, забезпечення індивідуалізації процесу фізичного виховання, розвитку рухових здібностей дитини через такі складно-координаційні види рухової діяльності, як спортивні ігри.

Також аналіз освітніх програм за розділом «Фізичне виховання і спорт» свідчить, що обсяг матеріалу з рухливих ігор, елементів спортивних ігор, якими має опанувати дитина, великий, а це ускладнює їх використання під час організації фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми дошкільного віку. Крім того, така розмаїть матеріалу для педагога, який завершив підготовку за традиційною програмою навчання, не дає можливості здійснювати вибір спортивної гри залежно від особливостей запиту дитини і завдань щодо занять фізичними вправами.

У зв'язку з вище викладеним мета статті – визначити та охарактеризувати компоненти педагогічних умов для формування готовності фахівців з фізичної культури і спорту до організації спортивних ігор з дітьми старшого дошкільного віку.

2. Методологія та методи

Дослідження спирається на методологічні принципи науковості й об'єктивності. Застосовуючи методи аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації отриманих даних, вирішення зазначеної проблеми, на нашу думку, можливе за умови роботи в таких напрямках:

- перший – у підвищенні кваліфікації інструкторів з фізичної культури та вихователів, готових до інновацій у сфері фізичного виховання дошкільників, здатних проявляти посилену увагу до особи кожної дитини, відчувати стійку потребу в освоєнні цінностей фізичної культури і спорту;

- другий – у професійній підготовці майбутніх учителів з фізичної культури за спеціалізацією «Фізичне виховання дітей дошкільного віку»;

- третій – в інтеграції окремих модулів специфіки роботи з дітьми старшого дошкільного віку в навчальний процес підготовки тренерів-викладачів за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт».

Крім цього, підготовка і підвищення кваліфікації вихователів, учителів та інструкторів з фізичної культури дає можливість розкрити додаткові резерви в управлінні процесом фізичного вдосконалення дітей, перетворивши фахівців дошкільних навчальних закладів на суб'єктів активної творчої діяльності на основі розвитку внутрішніх мотивів до самовдосконалення і самовизначення. В основу укладення освітньої програми покладено принцип модульності, що дозволяє об'єднати змістову і процесуальну сторони діяльності, забезпечити гнучкі варіанти модулів, інтеграцію наук. Сукупність підходів, форм та методів становить методологічну основу нашого наукового пошуку.

3. Результати та дискусії

Проведене дослідження показало, що у практиці роботи закладів дошкільної освіти м. Запоріжжя і області здійснюються реальні кроки в розробці та реалізації інноваційних проектів, гуманістично орієнтованих систем фізкультурного виховання дошкільників, створенні педагогічних умов для творчого самовираження дітей у руховій діяльності.

Одним з найбільш перспективних напрямів удосконалення системи фізичного виховання в дошкільних навчальних закладах є спеціально організований педагогічний процес, який повинен здійснюватися компетентними фахівцями з фізичної культури і спорту.

Вивчення сучасного стану професійної підготовки майбутніх фахівців галузі фізичної культури показало, що спеціалізація «Фізичне виховання дітей дошкільного віку» є лише в декількох закладах вищої освіти України (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Інститут здоров'я, спорту і туризму Класичного приватного університету, Запорізький національний університет). У багатьох інших у кращому випадку вивчають по одній-дві дисципліні з організації фізкультурно-оздоровчої роботи в закладах дошкільної освіти або лише як складову частину дисципліни «Теорія фізичного виховання з основами методик».

Аналіз освітньо-професійних програм факультетів фізичного виховання дозволив констатувати, що сучасна професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури та спорту зорієнтована переважно на формування готовності студентів до роботи з дітьми шкільного віку та молоддю.

Слід зазначити, що наявна система підготовки фахівців фізичної культури та спорту не задовольняє сучасних потреб, які б відповідали вимогам професійної діяльності інструктора з фізичної культури закладу дошкільної освіти.

Так, у більшості випускників факультетів фізичного виховання не сформовано професійну готовність до фізкультурно-оздоровчої діяльності з дітьми дошкільного віку. Підтвердженням цього є результати анкетування керівників закладів дошкільної освіти (завідувачів та методистів) у кількості 39 осіб щодо стану підготовки інструкторів з фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми, які засвідчили, що задоволені професійною підготовкою 34,3% опитуваних, не задоволені – 47,9%, частково задоволені – 11,2%, не можуть відповісти – 6,6%.

Зокрема, рівнем професійних умінь фахівців фізичного виховання не задоволені 67,2% з опитуваних; рівнем їхніх теоретичних знань із різних питань організації фізкультурно-оздоровчої роботи – 21,5%.

Опитування інструкторів з фізичної культури закладів дошкільної освіти (40 осіб) щодо труднощів, які найчастіше виникають у них під час організації і проведення фізкультурно-оздоровчих заходів, виявило, що у 98,2% опитаних труднощі виникають у дозуванні фізичного навантаження, особливо оцінки реакції організму дитини на запропоноване навантаження, тривалості відновлення після нього.

На факультеті фізичного виховання, здоров'я та туризму Запорізького національного університету на спеціальності 017 «Фізична культура і спорт», освітня програма «Фізичне виховання» відкрита спеціалізація «Фізичне виховання дітей дошкільного віку».

Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до роботи з дітьми дошкільного віку передбачає два етапи, завдяки чому забезпечується поетапне, якісне і стійке формування кожного з компонентів їхньої професійної готовності до майбутньої професійної діяльності.

Метою першого етапу професійної підготовки є формування у здобувачів оптимальної фізичної підготовленості з гімнастики, плавання, рухливих ігор, легкої атлетики, спортивних ігор, спортивних танців і системи знань з фізичної культури, а також підвищення рівня їхнього фізичного здоров'я; формування інтересу до занять фізичною культурою, стійкої переконаності в необхідності цих занять і формування потреби в здоровому способі життя та фізичному самовдосконаленні, формування потреби реалізувати у своїй практичній діяльності свій досвід з питань фізичної культури; формування потреби у вибраній професії.

Метою другого етапу професійної підготовки майбутніх фахівців до фізичного виховання дітей дошкільного віку є формування у здобувачів необхідних знань, умінь і навичок щодо впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій у практику роботи дошкільних навчальних закладів різного типу.

Так, отримання фундаментальних знань щодо анатомо-фізіологічних, морфо-функціональних і психологічних особливостей дітей; теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку; нетрадиційних методів оздоровлення дітей дошкільного віку; особливостей організації фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі дошкільної освіти; основ комплексного контролю

за фізичним станом дітей; особливостей організації фізичного виховання в закладах дошкільної освіти різного типу; адаптивного фізичного виховання; основ валеології; основ реабілітації та масажу дозволяють сформуванню у студентів особистісних якостей, значущих у майбутній професійній діяльності.

Зміст професійної підготовки сучасних фахівців фізичної культури і спорту має інтегрувати у собі підготовку майбутнього вчителя фізичної культури, педагога дошкільної освіти, тренера-викладача і забезпечувати специфіку майбутньої професійної діяльності.

Вибір сукупності дисциплін має вирішальне значення для формування професійної готовності майбутніх фахівців до фізичного виховання дітей дошкільного віку і повинен забезпечити надійний фундамент для реалізації знань, умінь та навичок фахівцями у професійній діяльності.

Головною метою реалізації змісту навчання на рівні першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти є формування у студентів позитивної мотивації до педагогічної діяльності, зокрема до роботи з дітьми дошкільного віку, опанування основами загальнотеоретичних знань, фундаментальних професійних умінь і навичок, необхідних майбутньому фахівцю у діяльності в галузі фізичної культури і спорту, зокрема дошкільної освіти, а також підвищення рівня здоров'я та спеціальної фізичної підготовленості студентів.

У змісті підготовки здобувачів ступеня вищої освіти другого (магістерського) рівня послідовно розкриваються такі теми: проблеми і перспективи розвитку фізкультурної освіти дітей дошкільного віку та професійної підготовки майбутніх фахівців цієї галузі; методика проведення різних форм фізичного виховання в дошкільних навчальних закладах; організація і проведення реабілітаційних заходів з дітьми дошкільного віку.

Метою змісту професійної підготовки фахівців галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» є формування теоретичних і методичних знань щодо анатомо-фізіологічних, психофізичних особливостей дітей дошкільного віку, формування основних рухів, методики розвитку фізичних якостей, дозування фізичного навантаження на заняттях, проведеної реабілітаційних заходів, а також оволодіння вміннями та навичками щодо впровадження сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій у роботу закладів дошкільної освіти різного типу (дисципліни: «Фізичне виховання в дошкільних закладах

різного типу», «Нетрадиційні методи оздоровлення дітей дошкільного віку», «Особливості розвитку дітей дошкільного віку», «Комплексний контроль за фізичним станом дітей дошкільного віку», «Оздоровчі види плавання в дошкільних закладах», «Рухливі та спортивні ігри в дошкільних закладах», «Організація оздоровчої роботи в дошкільних закладах»), а також переддипломна практика на базі дошкільних навчальних закладів.

З метою визначення ефективності підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту для роботи з дітьми дошкільного віку проведено анкетування студентів усіх курсів факультету фізичного виховання Запорізького національного університету спеціалізації «Дошкільне фізичне виховання», яке засвідчило, що готовність до застосування рухливих і спортивних ігор серед дітей дошкільного віку у своїй діяльності підтверджують 92% здобувачів, частково визнають свою готовність 7,4%, відповідно 0,6% зовсім не визнають.

Нами було виявлено, що готовими до взаємодії з працівниками дошкільних навчальних закладів з питань організації фізичного виховання дітей визнали 80,9% респондентів, до здійснення лікарсько-педагогічного контролю за фізичним вихованням дітей у ДНЗ – 98,7% респондентів, до розвитку фізичних якостей у дітей дошкільного віку – 99,3% респондентів.

Вважають себе готовими 88,1% опитуваних до проведення занять з дітьми спеціальної медичної групи, до проведення реабілітаційних заходів у дошкільному навчальному закладі з дітьми різних нозологічних груп – 92,2% респондентів; до навчання дітей спортивних ігор – 85,9% респондентів; до проведення масажу – 89% респондентів.

Загалом, можна зробити висновок, що проблема професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми у ЗДО, що відбувається у закладах вищої освіти III–IV рівнів акредитації, зокрема на факультетах фізичного виховання, може бути ефективно вирішена за умови введення спеціалізацій, які дають можливість посилити роботу з таких питань навчання студентів, як: володіння нетрадиційними методами оздоровлення дітей; проведення занять з дітьми спеціальної медичної групи; проведення реабілітаційних заходів у дошкільних навчальних закладах з дітьми різних нозологічних груп; організація фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільних навчальних закладах різного типу; здійснення лікарсько-педагогічного

контролю за фізичним вихованням дітей і навчання дітей спортивних ігор тощо.

Отже, необхідно зазначити, що перегляду і вдосконалення вимагають не тільки окремі питання підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до роботи з дітьми дошкільного віку, а й перебудови потребує вся система підготовки майбутніх фахівців, які працюватимуть у закладах дошкільної освіти різного типу. Для здійснення більш ефективного формування професійної готовності у майбутніх фахівців до фізичного виховання дітей у ЗДО потребує наукове обґрунтування організаційно-методичних засад цього процесу.

Вивчення проблеми дослідження і результати власного педагогічного експерименту підтвердили коректність висунутої гіпотези і дозволили сформулювати такі висновки.

Висновки

Загалом, поглиблене вивчення особливостей реалізації педагогічних умов формування готовності фахівців фізичної культури і спорту до застосування спортивних ігор у роботі з дітьми дошкільного віку, недостатнє використання спортивних ігор як джерела гармонійного і патріотичного розвитку дітей у сім'ї та закладі дошкільної освіти значно обмежує можливості розвитку рухових здібностей старших дошкільників. Своєю чергою це знижує рухову активність, збіднює руховий досвід і самостійну діяльність дітей, негативно позначається на їхньому здоров'ї і знижує мотивацію до подальшого активного заняття фізичною культурою і спортом.

Вирішення цієї проблеми вимагає досить серйозного теоретичного осмислення, визначення умов ефективного використання спортивних ігор у системі фізичного виховання закладів дошкільної освіти, відповідної підготовки педагогічних і тренерських кадрів.

Дослідженням встановлено, що управляти процесом розвитку рухових здібностей дитини через використання спортивних ігор можна за наявності єдності цілей, завдань, змісту, організаційних форм, засобів і методів навчання, тобто програм і педагогічних технологій програмування занять, заснованих на особистісно діяльній підході, спрямованих на гармонійний розвиток дитини.

Реалізація освітнього, оздоровчого, виховного напряму експериментальної програми, комплексний розвиток рухових здібностей підвищують стійкість дошкільників до захворювань, сприяють гармонійному психічному, фізичному розвитку та національно-патріотичному вихованню дітей.

Педагогічна технологія програмування занять, заснована на ігрових формах і методах розвитку рухових здібностей, дає позитивні результати за умов: формування у дітей ефективної системи мотивів і стимулів до оволодіння змістом програми через ігрові форми занять; реалізації індивідуально-диференційованого підходу в розвитку рухових здібностей; забезпечення оптимальних навантажень, відповідних функціональним можливостям зростаючого організму дитини.

Реалізація визначених педагогічних умов професійної підготовки фахівців фізичної культури і спорту сприятиме ефективності формування у здобувачів вищої освіти компетентностей організовувати і проводити спортивні ігри серед дітей дошкільного віку під час навчання у вищій школі.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є перевірка реалізації в освітньому процесі педагогічних умов системи професійної підготовки фахівців фізичної культури і спорту до роботи в закладах дошкільної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Береженна Л., Нелюбіна М., Лясківська Л. Ігрові квести у формуванні уявлень дошкільників про здоровий спосіб життя. *The XII International Scientific and Practical Conference "Actual priorities of modern science, education and practice"*. Paris, France. 2022. С. 545–547.
2. Богдановський І.В. Теоретико-методичні засади застосування спортивних ігор як ефективного засобу виховання в дітей дошкільного віку позитивного ставлення до спорту. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2017. Випуск LXXVIII. Том 2. С. 107–112.
3. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навчальний посібник для студентів дошкільних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. Суми : Університетська книга, 2017. 428 с.
4. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.help/zakonodavstvo-ukraini/1556-18>.
5. Закон України «Про освіту» зі змінами. URL: https://urst.com.ua/download_act/pro_osvitu.
6. Конох О.Є. Застосування засобів спортивних ігор у процесі фізичного виховання дітей старшого шкільного віку. *Вісник Запорізького національного університету. Збірник наукових статей «Фізичне виховання та спорт»*. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. № 1. С. 10–16.
7. Концепція розвитку освіти в Україні на період 2015–2025 рр. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
8. Крутий К.Л., Деснова І.С., Замелюк М.І. Самодіяльна гра дитини дошкільного віку: важливість єдиних термінологічних підходів. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2022. № 1. С. 122–133.
9. Пасічник В., Пітин М., Окопний В. Концепція ігрової діяльності у межах фізичного виховання

дітей дошкільного віку. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2022. № 9 (154). С. 78–85.

10. Пахальчук Н.О., Мируха О.І., Романенко Г.М. Педагогічні умови активізації рухової активності дітей. *Молодий вчений*. 2019. № 5.2 (96.2). С. 72–75.

11. Проект Закону України про дошкільну освіту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3010-20#Text>.

12. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей і молоді 2020–2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019#Text>.

13. Указ Президента України «Про національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року». URL: http://sportmon.org/wp-content/uploads/2021/02/rekomendacziyi-shhodo-strategichnogo-rozvytku-fizychnogo-vykhovannya-ta-sportyvnoyi-pidgotovky-uchnivskoyi-molodi-na-period-do-2025-roku_compressed.pdf.

14. Hamidovna N.R. Preparation of children in schools by making technological techniques in pre-school education. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*. 2020. № 8. P. 120–124.

15. Harrison Joyce M., Blakemore Connie L., Buck Marilyn M. *Instructional Strategies for Secondary School Physical Education*. Boston, 2001.

16. Narimbaeva L.K. The development of the pre-school education system is a requirement of the times. *The American Journal of social science and education innovations*. 2020. № 2(11). P. 108–111.

17. Nosirova R.K. Methodology for teaching outdoor games in preschool institutions. *Academic Research in Educational Sciences*. 2020. № 1(4).

18. Shykyrynska O., Kanarova O., Medun L. Features of soft skills development children of senior preschool age in play activity: theoretical and methodological aspect. *Science and education for sustainable development*. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. P. 708–719.

19. Stork S., Sanders W. Physical Education in Early Childhood. *The Elementary School Journal*. 2017. № 108(3). P. 197–206.

REFERENCES

1. Berezhenna, L., Neliubina, M., Liaskivska, L. (2022). Ihrovi kvesty u formuvanni uiaвлен doshkilnykiv pro zdorovyi sposib zhyttia [Game quests in the formation of ideas of preschoolers about a healthy lifestyle]. *The XII International Scientific and Practical Conference "Actual priorities of modern science, education and practice"*. Paris, France. P. 545–547.
2. Bohdanovskiyi, I.V. (2017). Teoretyko-metodychni zasady zastosuvannya sportyvnykh ihor yak efektyvnoho zasobu vykhovannya v ditei doshkilnoho viku pozytyvnoho stavlennia do sportu [Theoretical and methodological principles of using sports games as an effective means of raising a positive attitude to sports in preschool children]. *Zbirnyk naukovykh prats "Pedagogichni nauky" – Collection of scientific works "Pedagogical Sciences"*. Issue LXXVIII. Volume 2. P. 107–112 [in Ukrainian].
3. Vilchkovskiyi, E.S., Kurok, O.I. (2017). Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannya ditei doshkilnoho viku: navchalnyi posibnyk dlia studentiv doshkilnykh fakultetiv vyshchych pedagogichnyh navchalnyh zakladiv [Theory and methods of physical education of preschool

children: education manual for students preschool faculties of higher pedagogical educational institutions]. Sumy: Universytetska knyha. 428 p [in Ukrainian].

4. Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu" [Law of Ukraine "On Higher Education"]. Retrieved from: <https://zakon.help/zakonodavstvo-ukraini/1556-18>.

5. Zakon Ukrainy "Pro osvitu" zi zminamy [Law of Ukraine "On Education" as amended]. Retrieved from: https://urst.com.ua/download_act/pro_osvitu.

6. Konokh, O.Ie. (2018). Zastosuvannia zasobiv sportyvnykh ihor u protsesi fizychnoho vykhovannia ditei starshoho shkilnoho viku [The use of sports games in the process of physical education of children of high school age]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu: Fizyчне vykhovannia ta sport – Bulletin of the Zaporizhzhya National University. Physical education and sports*. Zaporizhzhia: ZNU. № 1. P. 10–16 [in Ukrainian].

7. Kontsepsiia rozvytku osvity v Ukraini na period 2015–2025 rr. [The concept of education development in Ukraine for the period 2015–2025]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvytku-pedagogichnoyi-osviti>.

8. Krutii, K.L., Desnova, I.S., Zameliuk, M.I. (2022). Samodiialna hra dytyny doshkilnoho viku: vazhlyvist yedynykh terminolohichnykh pidkhodiv [Self-active play of a preschool child: the importance of unified terminological approaches]. *Akademichni studii. Seriya: Pedahohika – Academic studies. Series: Pedagogy*. (1). P. 122–133 [in Ukrainian].

9. Pasichnyk, V., Pityn, M., Okopnyi, V. (2022). Kontsepsiia iurovoi diialnosti u mezhakh fizychnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku [The concept of game activity within the scope of physical education of preschool children]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova – Scientific Journal of the NPU named after M.P. Drahomanova*. № 9 (154). P. 78–85 [in Ukrainian].

10. Pakhalchuk, N.O., Myrukha, O.I., Romanenko, H.M. (2019). Pedahohichni umovy aktyvizatsii rukhovoї aktyvnosti ditei [Pedagogical conditions for the activation of children's motor activity]. *Molodyi vchenyi – A young scientist*. № 5.2 (96.2). P. 72–75 [in Ukrainian].

11. Proekt Zakonu Ukrainy pro doshkilnu osvitu [Draft Law of Ukraine on preschool education]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3010-20#Text>.

12. Stratehiia natsionalno-patriotychnoho vykhovannia ditei i molodi 2020–2025 [Strategy of National Patriotic Education of Children and Youth 2020–2025]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019#Text>.

13. Ukaz Prezydenta Ukrainy "Pro natsionalnu stratehiu z ozdorovchoi rukhovoї aktyvnosti v Ukraini na period do 2025 roku" [Decree of the President of Ukraine "On the national strategy for healthy physical activity in Ukraine for the period until 2025"]. Retrieved from: http://sportmon.org/wp-content/uploads/2021/02/rekomen-dacziyi-shhodo-strategichnogo-rozvytku-fizychnogo-vyhovannya-ta-sportyvnoyi-pidgotovky-uchnivskoyi-molodina-period-do-2025-roku_compressed.pdf.

14. Hamidovna, N.R. (2020). Preparation of children in schools by making technological techniques in pre-school education. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*. № 8. P. 120–124.

15. Harrison, Joyce M., Blakemore, Connie L., Buck, Marilyn M. (2001). *Instructional Strategies for Secondary School Physical Education*. Boston, 2001.

16. Narimbaeva, L.K. (2020). The development of the preschool education system is a requirement of the times. *The American Journal of social science and education innovations*. № 2(11). P. 108–111.

17. Nosirova, R.K. (2020). Methodology for teaching outdoor games in preschool institutions. *Academic Research in Educational Sciences*. № 1(4).

18. Shykyrynska, O., Kanarova, O., Medun L. (2022). Features of soft skills development children of senior preschool age in play activity: theoretical and methodological aspect. *Science and education for sustainable development*. Publishing House of University of Technology, Katowice. P. 708–719.

19. Stork, S., Sanders, W. (2017). Physical Education in Early Childhood. *The Elementary School Journal*. № 108(3). P. 197–206.

Стаття надійшла до редакції 25.04.2023.
The article was received 25 April 2023.